

JUHÁSZ TIBOR

Magasugrás

Már az általános iskolában is szerencsétlen voltam, nem tudtam megugrani a nyolcvan centit, pedig azt még a lányok is megugrották. Folyton levertem a léceket, de a tanár minden kör után emelt, és nem állhattam ki a sorból, nekem is ugranom kellett. Nagyon szégyelltem magam, örültem, amikor elballagtam, a szakmunkásban már nem kellett ilyeneket csinálni, csak bemelegítés volt, meg foci, és csak magunk voltunk, fiúk.

Igen, elvégeztem, el tudtam helyezkedni festőként, hengereztem is, meg voltak elégedve velem, azt mondták, olyanok ezek a minták, mintha tapéta lenne a falon. Azok voltak a jó idők, pénz és dicséret is volt, manapság mindkettőt szűken mérik. Feleségem lett, gyerek, volt társaság is, munka után beültünk ide, iszogattunk, megesett, hogy éjfélig maradtunk, akkor persze kiabáltak otthon, hogy minek mentem hozzád, egy ilyen retkes körmű korhelyhez – nem szeretted a feleségem, ha a festék beszáradt a körmeim alá. De ezek csak pillanatnyi kirohanások voltak, leszámoltam a pénzt az asztalra, aztán elcsöndesült az asszony. Akkor azt gondoltam, hogy ez rendben van így, minden házasságban vannak gondok, ilyenek a mindennapok, egy kapcsolatban munka van, nem könnyű elviselni a másikat, mert egy idő után rájössz, hogy az is bűdöset szarik. Volt pénz, a gondok meg jöttek és mentek. De idejétmúlt szakma lett az enyémmé, a gondok meg gyűlnek, és én egyre nehezebben bírom. Szerettem ezt a nőt, de most már tudom, ennek is csak a pénz kell, emlékszem, minél többet raktam le az asztalra, annál jobban tűrte, hogy részeg vagyok. Volt egy óriási fogásom, egy nyolcemeletes lépcsőházát festettem ki egyedül, annyit adtak érte, amennyit ma három hónap munkáért sem fizetnek. Hazafelé bementem a kocsmába, elengedtem magam, és mikor beléptem a házba, az asszony már nyitotta a száját. Erre kivettem a pénzt a zsebemből, lebasztam az asztalra, akkor bezeg nem szólt semmit, reggel az ágyban ébredtem, meztelen, nem tudom, hogyan tuszkolt fel. Ha pénz van a családnál, akkor elvagytok, mint a befőtt, akkor minden rendben, még megbocsájtani sem kell, mert nincsen harag. Most, ha hazamegyek, még részegnek sem kell lennem, már szidja az apámat, hogy az is ilyen volt. Pedig én

is unom, elhiheted, folyton csak számolgatni, meg az akciókat nézni a szórólapokon, amiket a postás odadob a kerítés alá, állni a bolt közepén, és számolgatni az aprót, osztani, hogy mennyi zsömle jön ki belőle, meg futja-e a gyerekeknek csokoládéra.

Voltam én minden, árufeltöltő, pék, raktárban is dolgoztam, utcaseprő... Hegesztőnek is jelentkeztem, azt mondták, nem ígérnek semmit, mert túljelentkezés van, mindenki külföldre akar menni, mit mondjak, én is mennék, a hegesztők jól keresnek, főleg kint, hamarosan meg is jött az elutasítás, akkor omlottam össze, ha már úgysem fog megváltozni semmi, akkor mit veszíthetek? Egyszer csak ott álltam piszkavassal a kezemben a sarki vegyesbolt előtt, igen, a Mása előtt, és egyre csak az járt a fejemben, hogy én nem vagyok rossz ember. Hogy erről az egészről nem tehetek, ez nem az én életem, nekem ehhez semmi közöm, még az üvegcsörömpölést sem hallottam, nem is emlékszem az egészre, a rendőrök azt hitték, hogy részeg vagyok, megverték, akkor már tudatomnál voltam, de a fájdalmak csak másnap jöttek. Tudom, hogy elszúrtam, mert így már sehová sem fognak felvenni, de azt is tudom, hogy nem változott semmi, csak leültem, amit kellett.

Ezt kérdezték bent is, hogy miért, meg hogy újra megtenném-e. Mit tudom én, lehet, van az ügy, hogy elpattan valami az emberben. Ha most hazamegyek, megint ordítani fog az asszony, én meg szájba akarom verni, de nem teszem meg, ha tizenévesen nem ugráltam, akkor most sem fogok, kiabáljon csak, szidjon, menjen feljebb az a kurva léc.

Ünnep

A család az apára várt, mert az ő tisztje volt, hogy felhelyezze a fá tetejére a csillagot. Hogy húzza az időt, az anya megparancsolta a gyerekeknek, hogy minden dísz akasszanak a fára, egyetlen ágat se hagyjanak szabadon. Tudta, ha nincs elfoglaltságuk, a fiúk még nyugtalanabban fogják várni az apjukat. A nő csodálkozott, hogy gyermekeinek mennyire hiányzik az az ember, aki számára teljesen idegen volt már. Türelmetlenségükre csak egyetlen magyarázatot talált: az ünnepet. Nézte, ahogy a nagyfia kiemel egy házikót a többi közül, gondosan elhelyezi a fa egyik alsó ágán, megigazít egy öccse által felrakott hópelyhet, majd egy újabb díszért nyúl. Nem sokkal

később az anya a konyhaablakhoz sétált, elhúzta a függönyt, és az utcát kémlelte. Hosszú, egyenes utcában laktak, a házuktól egészen a Hangyáig el lehetett látni.

A férje nem jött haza. Félúton a Hangya és a ház között találták meg, a tűzcsap mellett ült a földön, keze hozzáfagyott a fémhez, mintha az utolsó pillanatban tett volna még egy kísérletet arra, hogy felálljon.

A fiúk jól tanultak, de a téli szünet után a nagyobbik eredményei romlani kezdtek. Már nem vonzották a betűk és a számok, inkább kint mászkált a kertben, megjavította a csirkeólat, megolajozta a nyikorgó zsanérokat, a láncokat a biciklikén. Már nem ment ki az utcabeli gyerekekkel a házak mögötti dombokhoz, reggelente kiabálni kellett vele, hogy keljen ki az ágyból. Az anyja nem egyszer felpofozta, ilyenkor csak állt, indulatosan az asszonyra nézett, majd kiszaladt a konyhából. Égő arcát csak akkor kezdte masszírozni, ha senki sem látta. A kisebbik ugyanúgy teljesített, hallgatag volt, mint máskor, időben felkelt, szabadidejét a domboknál töltötte. Sohasem szólt vissza az anyjának, bátyjának annál többször, mert a fiú folyton meg akarta mondani, hogy mit és hogyan csináljon. Ilyenkor verekedtek, mindig a fivére győzött.

Tavasszal a fiúk dolgozni mentek az erdőre. A férfiak ugratták a fiatalabbat, azt mondták, hogy úgy fogja a sarlót, mint egy elkényeztetett kisleány. A nagyobbat többnyire békén hagyták, egyszer-kétszer belékötöttek, de amikor az rájuk emelte tekintetét, gyorsan témát váltottak. Otthon az idősebb odaállt az anyja elé, és azt mondta neki, hogy öccse holnaptól nem mehet dolgozni. *Miért*, kérdezte az asszony. *Mert nem tudom megvédeni*, felelte a fiú. Ettől fogva egyedül járt az erdőre, a kisebbik öregek kertjét ásta fel, esténként a domboknál volt a környékeliekkel. Egyszer utánament a fivére, elbújt egy fa mögé, onnan leste a játszadozó gyerekeket. Ott gubbasztott estig, majd rátámadt hazafelé tartó testvérére. *Olyan szagod van, mint azoknak a disznóknak az erdőn*, mondta neki, *ha még egyszer meglátom, hogy dohányzol, akkor megfordítom a szádban*. Keresetüket az utolsó forintig az anyjuknak adták, öszre új ruhák lettek. A konyhából nyíló két szobát takarékosági okokból nem fűtötték. Míg az apjuk élt, és amíg nem volt hideg, ő aludt az egyikben. Olyannyira megszokták, hogy a konyhában laknak, hogy sokáig eszükbe sem jutott birtokba venni a helyiségeket. Augusztus-

ban visszavitték a korábban kihozott ágyaikat, a konyhában így nagy hely szabadult fel, amit betöltetlenül hagytak, hiszen télire úgymint vissza fognak hurcolkodni. Elszoktak már az egyedül alvástól, a kisebbik félt, az első éjszakákon átment a testvére ágyába.

Így érte őket a tél. Tavaly december óta egyszer sem volt, hogy ne lett volna ennivaló az asztalon, a tüzelőnek való akác és tölgy pedig padlótól plafonig állt a sufnyiban. Karácsony estéjén a legidősebb fiú fenyőfát hozott. A domboknál járt, mélyen bement az erdőbe, megkereste azt a törzset, amelyet napokkal korábban megjelölt egy narancssárga szalaggal. A szokott helyre állították, szemközt a sparhelttel, az étkezőasztal mellé. Gondosan feldíszítették, nem civakodtak közben. Sűrűn nőttek a fenyő ágai, nem jutott dísz mindenhová. Miután az utolsó házikót is felrakták, tétován álltak a dobozban maradt csillag felett. Az özvegy figyelmesen nézte a fiúkat, mígnem a legidősebb lehajolt, és lábujjhegyre állva a fa tetejére helyezte.

Mindenki hirdetője

A buszállomás és a vasúti aluljáró közötti hirdetőtáblánál mindenféle ember elhalad. Az áradat reggel kezdődik, korán, amikor a Volán nyit. A pultoslány abban reménykedik, hogy egy napon majd belép valaki az ivóba, és kiemeli a szarból, ezért nem akar egyetlen percet sem elvesztegetni, inkább felkel hajnalban, és kinyit. Ahogy kihúzza a körasztalokat az ajtó elé, úgy tűnik, mintha a város igazodna a kocsmához, alighogy letörli róluk a port, befut az első busz. Ideges öregek szállnak le, rohannak egy másik megállóba, hogy időben odaérjenek a kórházba, és jó sorszámot húzzanak a bőrgyógyászaton. Öltönyös alakok loholnak velük, aktatáskájukat lóbálva sietnek a Városháza felé, mert a jó fizetés meg az előléptetés reményében órákkal hamarabb járnak be dolgozni. A jellegtelen, szürke emberek is megjelennek, szatyrokkal, táskákkal, közöttük egy bőrkabátos alak, aki odasétál a hirdetőtábla aluljáró felőli végéhez.

Az első vásárló egy orrpírszinges srác. Pólóban van, bal alkarján egy rosszul sikerült tetoválás, talán halálfejet akart rávarrni egy kezdő tetováló, jobb alkarján pedig egy hosszú karcolás, a Kálvária bokrai hagynak ilyen nyomokat. A farzsebébe nyúl, zsíros bankjegyet vesz elő, és észrevétlenül vélt mozdulat-